Debreczen 1898. **XXV. évfolyam 30. sz.** **Szombat, február 5.**

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

Föderalizmus.

Debreczen, február 5.

(—s) Egy Berlinben megjelenő klerikális lap teljesen légből kapott hirt közöl arról, hogy a mi Felséges urunk és királyunk „elkedvetlenedve az összes országaiban felmerült decentralizáló törekvések miatt“ — ötven éves uralkodói jubeliuma után némileg visszavonul s az uralkodói teendők nagy részét fiatalabb vállakra készül átrakni.

A hirnek ő Felségére vonatkozó valótlan állitására nem is reflektálva, nekünk csak az tünik fel, hogy a német lap most szokás szerint ismét egy kalap alá vesz bennünket Ausztriával, holott már hál' Istennek kezdünk elszokni ezektől az összetévesztésektől.

Teljesen igaz, hogy Ausztriában deczentralizáló törekvések vannak s igaznak látszik az is, hogy a német elem, mely hivatva lett volna a conglomerált Ausztriában a hegemoniát vinni s visszatartani a föderalisztikus törekvéseket, teljesen képtelen e hivatásra. Még azt is elhisszük, hogy ebbe a csődbe nem Badeni slavofil politikája kergette Ausztriát — hanem ennek mint ő maga mondja, el kellett következnie s ebből csak a föderalizmus segitheti ki — mivel tényleg külön, Ausztriának egyetlen elemét sem lehetne sikeresen felhasználni.

Ez mind igaz lehet — de Magyarország mindettől külön és távol áll.

Magyarországban nem merülhetnek fel decentralizáló törekvések, Magyarországban nem kisérthet a föderalizmus.

Magyarországnak vannak nemzetiségei, de voltak mindig s az ország azért mindig egységes Magyarország volt jó és rosz időkben egyaránt, s annak kell lennie mindig.

Ez a mi hitvallásunk, ez a mi programmunk a miből nem engedtünk soha s a miből nem fogunk engedni soha egy jottát sem — de nem is vagyunk kénytelenek vele.

A nemzetiségi agitáczio folyik ugyan nálunk is és szüli a martyrokat a kik abból élnek, a külföldön tanuló román diákok néha csunyán megrágalmaznak bennünket különösen a triple alliance ellenes lapokban, — néha a szász hölgyek is felrándulnak Bécsbe s Liga is alakul ellenünk Romániában de hát — Elephas non curat culices — Magyarország azért áll, hallgat és nem enged a maga igazából, melyhez ma még egy nagy európai feladat is hozzá járul alig kisebb jelentőségü mint volt az mikor a mozlim ellen védte a keresztet.

Még csak el lehet képzelni egy föderalisztikus Ausztriát ha az az erős nemzeti Magyar államra támaszkodik a dualizmusban, de a föderalisztikus Ausztria és egy a képtelen nemzetiségi igények kielégitése által meggyengitett Magyarország csak széthulló birodalmat alkotna, melyet hamarosan elnyelne a keletről előnyomuló szláv tenger.

Ebben a szláv tengerben kell az idegen magyar nemzetnek mint rendithetlen sziklának állania, s ezért nemcsak a magyarnak diktálja az egészséges önfenntartási ösztön, hogy keményen ellene álljon a nemzetiségek jogtalan terjeszkedő és felforgató törekvéseinek, hanem érdeke az Európának, érdeke a dynasztiának s első sorban Ausztriának is.

A nemzetiségek a föderalisztikus Magyarországot szeretnék, de jól tudják maguk is, hogy az absurdum.

TÁRCZA.

Nazarénus temetés.

Irta: **Ujlaki Antal.**

A nazaránus még a halálban is különb más embernél.

Nem fél a haláltól, sőt alig várja azt a pillanatot, mikor az Ur kiszólitja a világból, ahol ugyis csak, mint jövevény, bujdosó, mint nem idevaló van jelen az ember. Mikor elkövetkezik hogy az élet viszontagságai kőzött összetörik, mint a hasznavehetetlen cserép, nem nyugtalanitja a gondolat, hogy a teste rövid idő multán kint fekszik majd a homok alatt és bármi történjék a házában, a földjén, a családja körében sohasem jön fel onnan lentről, hanem nyugszik moczczanás nélkül és alaktalan tömeggé pusztulva nagy csendesen összevegyül a homok porszemeivel. A végső küzdelem nem dulja föl az arczát, mert hiszen rémülés nélkül várja a halált, amely lassan, méltóságosan közeledik: és gyöngéden átfogja, hogy Isten trónusához lebbentse. A tökéletes, örökké irgalmas Urhoz, ki a menyben jelöl ki számára helyet. Igaz, ott marad az ember élettelen teste a czihán. De az is különbözik más ember maradványától mert az arcz nyugodt, sőt egy mosoly egy megelégedett kifejezés látszik megrögzitve az élettelen ábrázaton, mintegy jelezve az itt maradóknak, hogy amit hitt, bekövetkezett. Az élet után ugy van minden, amint gondolta és beteljesült, hogy „boldog, aki megtartja a könyv prófétálásának beszédit.“ És a homlokán is mintha megelégedés sugározénk, és ha csukott ajka szóra nyilnék, bizonyára azt mondaná: Az Ur felvőn engem lélekben és hallom már a nagy szózatot a menyből....

Akit az életre nevelnek: fél a haláltól, a puszta gondolatára is kiül a veriték az arczára. Ha a végső óra közelg, akkor pedig majdnem kétségbeesik a küzdelemben. Az ilyen embernek nehéz a halál.

Akit pedig a halálra nevelnek, aki a halált tartja eszköznek arra, hogy elérje a czélját: az nem borzad a koporsótól, nem retteg a kinoktól, de nem is érzi azokat olyan nagyoknak, mint amilyen nagyok valóban. Az ilyen embernek könnyü. az ilyen embernek gyönyörüség a halál.

A nazarénust a halálra nevelik. Életének minden napját arra szenteli, hogy készületlenül ne találja utolsó órája. Megbarátkozik a gondolattal, hogy a halál után boldog lesz, az égben első lesz, mert itt utolsó volt, igy hallja, igy olvassa egyik nap ugy, mint a másik nap, utoljára egészen beleéli magát.

Akik szerették, akiket szeretett, minek siratná, hiszen azok is utána mennek rövid idő mulva, minek aggódnék miattuk, hogy ha itt kell is őket hagyni még most: majd az égben találkoznak, ott utólérik egymást.

És mire való volna már a csendes sirás, akár a jajgatás, mikor Isten az uj hitü szeméről örökre eltörölte a könyeket, aminthogy eltörölte a sziveknek az ő keserüségeit és a lelkeknek az ó fájdalmait, mivelhogy minden ugy van jól, a mint van. A világiak a van-t mindenkép próbálják megváltoztatni hiu erőlködéssel, azt akarván, hogy ami „van“ az másképp legyen, de mindhiába, mert minden ugy történik, amint azt a kezdet, és a végzet felett rendelkező ur akarja.

A nazarénus beéri mindennel. E rövid élet terheit elviseli a tulvilág örökkévalóságáért. Mivel tehát minden ugy van jól, amint van, megnyugszik abban is, ha legkedvesebbjét is elragadja a halál. A nazarénusnak nincs fájdalmas halottja, nem sirat apát, anyát, testvért, hitvest, gyermeket, nem sirat senkit.

A beteget sem keseritik el a halálos ágyon hozzátartozói, zokogásukkal. Nyugodt elhatározottság ül minden arczon. A beszéd, imádság, evangélium-olvasás mind megannyi üditőszer az utrakészülőnek, aki nyugalommal tekint vissza lezajlott életére, nem rettegve a jövendőt.

Az Isten által alkotott lény az elhaláskor ujra kezdődik.

Uj élet, uj ég, uj föld következik. Az ágynál guggoló atyafi egyenletes hangon olvassa János jelenéséből (XIII. rész.)

„Ezután láték uj eget és uj földet. Mert az első ég és az első föld elmult vala és a tenger többé nem vala.

„És én János látám a szent várost,

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

Nálunk nem volt soha Tótország, Szászország, Oláhország, mint Ausztriában a hol Csehország van — s a földeralisztikus törekvéseknek még a csiráját is ki kell irtanunk, mert az ép oly jogtalan, mint a mennyire képtelen a mi érdekünkben.

Ezzel szemben az önálló vámterületre való törekvés semmi, nekünk milliókat sem volna sok áldozni azért a czélért, hogy mint nemzeti magyar állam megerősödjünk, — azt pedig tovább is azon az uton érhetjük el, a mient nagy részt már elértük, a 67-es kiegyezés változatlan fenntartásával.

— **A közigazgatás államositása** tárgyában a törvényjavaslatok a költségvetés letárgyalása után még nem kerülnek a képviselőház elé. A javaslatok ugyan már keresztülmentek a belügyminiszteri retortákon, de azért a miniszter a tervezeteket még nem tekinti végleg megállapitottaknak. Ugy értesülünk, hogy előbb még több főispán és alispán véleményét fogja a miniszter meghallgatni és csak azután bocsátja a javaslatokat, körülbelül junius hónapban, nyilvános megvitatás alá. A javaslatok. mielőtt a képviselőház elé terjesztetnek, a törvényhatóságoknak is meg fognak küldetni.

Ez idő szerint az egész reform 5 javaslatba van fonlalva:

1. törvényjavaslat a vármegyékről,
2. „ a városokról,
3. „ a községekről,
4. „ a közigazgatási bizottságról,
5. „ a fegyelmi eljárásról.

A tervezetben a városoknak eddigi kategóriája meg lesz tartva, tehát lesznek törvényhatósági és rendezett tanácsu városok és a Hieronymi által tervezett alsóbb fokozat, — t. i. a mezővárosok — — el van ejtve. De mindkét kategoriáju város egy javaslatba lesz foglalva, nem ugy, mint az eddig történt.

Országgyülés.

Budapest, február 4.

Az ülés elején ***Molnár*** Antal jegyző olvasta fel, miért kellett a *Marsovszky* mandátumának jobblétre szederülnie. Gyorsan olvasott, mégis jó darab ideig tartott, amig felolvasta, mennyi minden baja volt a kisded megbizó levélnek. *Nagy* Mihály állitotta össze igen alaposan az indokokat. Odasereglett a jegyző köré az egész néppárt. Csendesen, lehajtott fővel állottak, csak a Molnár apát ajkai mozogtak nesztelenül. A kis halott lelkiüdvéért imádkozott, — vagy talán a feltámadásért.

Következett ezután a belügyi tárcza folytatólagos tárgyalása, ami abból állott, hogy ***Molnár*** Antal felolvasott még egy csomó hátralévő tételt, azután az elnök kijelentette.

— Ezzel a belügyi költségvetés részleteiben is el van fogadva.

Kezdte a vitát Major Ferencz. A néppárti doktor ugy látszik, a mediczinákon kivül az üzlethez is ért, a józan iparról szónokolt, ilyenformán fogalmazva a mondatait:

— Menjünk keletre . . . Menjünk nyugatra . . . Itt van Konstantinápoly! . . Itt van a blokád! . . . Tessék Krétára nézni . . . Vegyük elő az iparoktatást . . .

A mint ezekből a töredékekből kitetszik, meglehetősen szivesen kalandozott szerte minden tereken a jó néppárti doktor. Dél felé járt már az idő, a mikor beszünt.

— Molnár János! szólt az öreg Lakatos Miklós.

— Még nem! tiltakozott a pápai prelátus.

Utánna jött Weisz Berthold. Szüz szónok és okos ember hire van; a t. Ház tehát érdeklődve fordult feléje. Nem az ifju szüzek közé tartozik. A szakálla már ősz, haja pedig — már ősz sincs. Az a mód, melylyel beszédét kezdette, amikor szerényen engedelmet kért, hogy elmondhassa a megjegyzéseit (pedig az bizonyos, hogy ha valaki, ugy ő ért valamit a kereskedelmi tárczához) egyszeriben megszerezte neki a Ház rokonszenves figyelmét és az az erős hazafias érzés, a mely a szorosan szakszerü beszéd mondásain is átmelegitett, sürü tetszésre ragadta a jobboldalt.

Mikor befejezte a beszédét, zajos helyeslés hangzott fel és számosan gratulálták.

Jöhetett Molnár apát, aki vallásügyi szempontokból szólt a kereskedelmi tárczához. Azon panaszkodott, hogy a levélhordók vasárnap délelőtt nem mehetnek templomba.

— Hát délután! vetették közbe jobbról.

— Akkor nincs mise; adta meg a felvilágositást a jól tájékozott Rakovszky István.

Az apát pedig folytatta a vallomásait.

— Ismertem egy ájtatos postáskisasszonyt...

Dévajon csapott bele a szavakba a jobboldalról a maliczia.

— Szép volt? kérdezte Bessenyei Ferencz.

— Szőke vagy barna? tudakolták mások.

— Hogy ismerkedett meg vele? kiváncsiskodott valaki.

A néppárti Zmeskál Zoltán átkiáltott a közbeszólókra:

— Irigylik, ugy-e?

A mire Molnár apát bosszusan szólt oda az ő hivéhez.

— Ugyan miért irigyelnének? Azután folytatta a beszédét.

—...ez az ájtatos postáskisasszony még vasárnap délután se juthatott hozzá, hogy templomba mehessen.

Sajnálkoztak az elfoglalt kisasszonyon még akkot is, a mikor az elnök öt perczre felfüggesztette az ülést.

Szünet után egy igen szimpátikus' tudós öreg ur, Konkoly Thege Miklós, a kitünő csillagász beszélt a Vaskapu szabályozásánál. Meglehetősen szkeptikus hangon szólt a nagy munkáról, majd a dunai hajózás dolgait fejtegette, érdekes összehasonlitásokat téve a mi vizeink és a külföldi vizek hajózhatósága között. A többek között a Vág szabályozását sürgette és általában a vizutak fejlesztését és gyarapitását. Szólt a folyamhajózási tisztek helyzetéről is és óhajtandónak tartaná egy folyamhajózási tisztképzőintézet létesitését.

---

az uj Jeruzsálemet, mely az Istentől szálla alá a menyből és elkészittetett, mint egy felékesitett menyasszony a vőlegénynek.

„És hallék nagy szózatot menyből, mely ezt mondja vala: Im az Istennek hajléka az emberekkel vagyon és ő velek lakozik: és ők az Ő népei lesznek és az Isten, az ő Istenek ő velek lészen."

A nagy beteget a hit szelid karjai csodás képzetek között ringatják el, és panasztalanul megadja magát a viszontlátás biztos tudatában.

— Odafönt találkozunk, és örökre együtt maradunk.

És a sápadt, merev arcz földerül. És az utolsó tekintetével, mintha jelezni akarná a választ.

— Odafent találkozunk.

Történt pedig, hogy Paplógó Mihály is égbe kivánkozott: nem azért, hogy öreg lett volna még, hanem mert eljött az ő ideje. Valahol a tanyák között lakott, ott történt a halála, azonban mulandó részét kocsin behozták a városba, hogy illendőkép eltemetnék.

Minden cziczoma nélkül való fenyőkoporsóba helyezték, betakargatva hófehér lepedőbe.

A temetés napja vasárnapra esett.

Már kora reggel érkeztek egymásután a tanyákról a kocsik. A hivők szokás szerint bejöttek, hogy megadják Istennek ami az Istené.

Az érkezők, amint megtudták, hogy egy jámbor elköltözött a mulandó életből, szó nélkül járultak a koporsóhoz és csendes imádságot végeztek majd pedig megemlékeztek az elhunytnak érdemeiről is, amik kétségtelenné teszik, hogy lelke elnyeri ama örök életet és boldogságot, mit az Ur az ő választottainak öröktől fogva elkészitett.

Paplógóné a koporsó mellett ült alacsony széken, a két kis gyermekével. Nem figyelt az érkezőkre, nem nézett senkire, csak néha tekintett a halálban is mosolygó férjének kissé megfehéredett arczára. Nem sirt, nem zokogott, arczának egy vonása sem árulta el azt a szivtépő bánatot, amelyet a világiak feleségei mutatnak ilyen alkalommal. Nekik nem szabad sirni, mert az, aki a földi élet csalódásait a menyei boldogsággal cseréli föl, nem siratni való. És Paplógó Mihály olyan ember volt, aki gyarlóságait megbánta, hibáit jóvátette és szeplőtlenül ment a halálba.

Elérkezett a temetés ideje. Az idősebb atyafiak, az irástudók tanácsot tartottak maguk között, hogy az ilyen alkalomkor szükséges istenitiszteletet miképpen végezzék. — A koporsót az udvaron kellene felállitani, de ez nem tanácsos, most még nagyon kevesen vannak a hivők és annál többen a kiváncsi névleges keresztények, kik mikor első izben temettek, megbotránkoztak a hivők szokatlan szertartásán.

— Jobb lesz a gyülekezetben eltemetni, érvelt az egyik bibliamagyarázó — mert hallottam, hogy a multkor a világiak papja is eljött, aztán mikor a másik sorról nézte, mit cselekszünk ilyen kiáltással botránkoztatott meg bennünket: Oh, az együgyüek!

Mosolyogtak ezen a kijelentésen. Azért mégis abban állapodtak meg, hogy mig ilyen kevesen lesznek, addig a gyülekezetben végeznek.

Most a hivők lassan kisompolyogtak a hivők közé, hirül adni nekik a határozatot, melyre helyeslőleg bólingattak.

Ekkor az egyik atyafi kalapácsot és háromszöget vett kezébe, a koporsóhoz járulván, csendes imádkozásba mélyedt. Ez idő alatt a többiek is hasonló módon cselekedtek.

Egyetlen szó, vagy siránkozó hang nem hallatszott, mikor nehány kalapácsütéssel leszögezték a koporsót.

Mintha semmi sem történt volna, elfoglalta kiki megszokott helyét a gyülekezetben. Mélységes csend következett, komolyság ült az arczokon és a szemek annyi hüséggel néztek Paplógó Mihály uram egyszerü koporsójára, mintha az az ajkaknak nagy némaságában a tekintetükkel akarták volna kifejezni azt az érzést, amelyet a világiak könyhullajtással szoktak mutatni. Most fölállott a vezető. Lehunyt szemmel összekulcsolt kézzel. Halkan beszélt, a hangja rezgett.

— Énekeljünk az Urnak, énekeljünk a szent énekből a 28. éneket (Ez a Sion Hárfájához toldalékul van csatolva.)

Nem egyszerre kezdték meg az éne-

...Megszakitották a kereskedelmi tárcza tárgyalását és áttértek a miniszteri válaszokra.

Az első válasz a pénzügyminiszteré volt, aki Rakovszky Istvánnak Rábaszabályozási kölcsön konvertálása dolgában hozzáintézett interpelláczióra felelt igen megnyugtató és korrekt módon.

A pénzügyminiszter pedig — tovább válaszolt. Ezuttal Folónyi Gézának, aki a czukoradó-törvény hatálya dolgában interpellált annak idején.

Végezetül a kereskedelmi miniszter válaszolt Meltzl Oszkár szász képviselőnek, a ki egyes állomásfőnökök „erőszakos névmagyarositása“ miatt panaszkodott.

— Kijelentem, hogy hivatalos rendelet a névmagyarositásra nem létezik.

— Miért nincs ? — szóltak közbe balról.

— Mert többre becsülöm az olyan névmagyarositást, a mely rendelet nélkül történik, — folytatta a miniszter. — Ha tehát esetleg ilyen irányu felhivást adtak volna ki, ez tisztán társadalmi akczió, a mely ellen senkinek kifogása nem lehet; annyival kevésbbé, mert nem tudom, miféle szerencsétlenség van abban, ha valaki, aki magyar földön él és magyar kenyeret eszik, magyar nevet is vesz fel.

Zugó helyeslés hangzott fel a Ház minden oldalán, és az egy Meltzl kivételével, helyeslő tudomásul vette a miniszter válaszát az egész képviselőház.

A kultura kis éhesei.

Debreczen, február 5.

Akiket czikkünk igazi néven szólit, midőn a kultura kis éheseinek nevezi őket, jó számosan vannak nagy Debreczenben, különösen a külsőségeken. Akármerre huzgáljuk a lepel zsinórját a sok nagy iskolán kivül, szembetünnek a kultura kis éheseinek csoportjai, a kik a müvelődési nagy központhoz oly igen közel és mégis olyan nagyon távol vannak.

Hiszen a népnevelésügyi bizottság ülésén *Roncsik* Lajos kulturtanácsnok hiteles adatokkal kimutatta, hogy Debreczen város határán az ismétlő iskolások nélkül is 7641 tanköteles van s ezek közül csak 6328 jár az iskolába, *1313 pedig elkerüli az iskolát, vagy kiszorul abból.* A törvényes létszámot véve alapul — igy szól *Roncsik* tanácsnok jelentése — az 1313 iskolába nem járó gyermek befogadására még tizenhét tanterem kellene. Ha pedig a meglevő hetven tantermet is meg akarjuk szabaditani a soknál tapasztalható botrányos tulzsufoltságtól, a fentebb emlitett tizenheten kivül még kilencz ujabb tanteremre van szükség.

1313 iskolázatlan gyermek! Olyan numerus ez, mely élesen feltünnék talán bajosabb állapotban élő városban és egészen más viszonyok között is, mint amilyenek a maiak, midőn annyi különféle áramlat szivárog a nép lelkébe. Mit várhatunk e nagy tömeg iskolázatlan gyermektől, ha fölnevekedik ? Bármerre mennek, kettő kitünik. Kitünik az, hogy Debreczen földjén születtek és növekedtek és kitünik még, hogy a legelemibb oktatásban sem részesültek abban a városban, a melynek több mint háromszáz éves a kulturája.

A hivatalos jelentésben van egy két sor, amely egyenesen megindító. E szerint „a nép áhitozik az iskoláztatás után, ezt igazolja a bánki zugiskola is, melyet a közigazgatási bizottság nem rég záratott be.“

A nép tanitani akarja gyermekeit, mert fölfogja az időket, ámde az iskoláknak két gazdája van: a város és a felekezet és egyik a másikat noszogatja, hogy : Állj elő te a kiadással. És mindenik hivatkozik a saját áldozataira. Persze, legkényelmesebb volna, hogy az állam állitsa föl ezeket az iskolákat. Az állam, amelynek, ha ezer keze volna, mind az ezer kezével azon kellene mesterkednie, hogy az exponált helyeken létesitsen magyar iskolákat, nehogy a nemzetiségi vidék kis magyarjai beleolvadjanak az oláhba, szerbbe vagy tótba.

Ugy tudom évek óta van egy vegyes bizottság, amelynek az volna a feladata, hogy a városnak az iskolák ügyében a felekezetekkel való bonyolult viszonyát tisztázza, rendezze. Meggyőződésünk szerint mindkét részen telve vannak jóakarattal és érzik ez ügy nagy fontosságát. Mi akadályozza tehát, hogy a viszonyokat immár sürgősen rendezzék. Szó volt arról is, hogy iskolai adót kellene behozni. Persze az adótól fáznak és egészen nyugton alusznak attól, hogy Kálvinista Rómában még huszonhat iskolát kellene fölállitani a tulzsufolt iskolában fölösen szorongó és 1313 iskolázatlan gyermek részére. Pedig a községi iskolák legtermészetesebb fentartási módja az 5%-os, vagy még ennél is kevesebb iskolai adó.

Van e Debreczenben csak egy ember is, aki jó lélekkel azt kivánná, hogy az állam a veszélyeztett pontokon veszni hagyja a nemzeti érdekeket és azon a területen állitson iskolákat, amely a szinmagyar hatalmas város és szintén hatalmas egyház területe. Ennek a kettőnek kell megtalálni a módokat, hogy a kultura kis éhesei, sem a világi, sem az isteni tudományokban ne maradjanak éhesen. Mert ki veszi á lelkére, hogy Debreczen 1313 szülötte tanulatlanul, félvakon megy a XX-ik századba.

Nem marad bizony ez a nagy tömeg gyermek, ha felnő és családot alapit, egészen tanulatlan. Hiszen a tapadás és átszivárgás törvénye értelmében e pompás, hatalmas város mégis rákeni szinét a kultura kiéhezettjeire, mert oly szépnek látják az életet e nagy városban, amelynek lakói a müveltség fényében sütkérezve, tudatlanul hagyott elméjük hite szerint, végigélvezik az életet. Igy a kultura hője megcsapja és megperzseli az ő romlatlan lelküket, amelyet nem véd meg a hit és a legelemibb tudás paizsa sem. Ez a hő csak a vágyakat és a társadalmi gyülöletet vezeti le a lelkekbe, belesodorva őket a tévedések utvesztőjébe.

Értésünkre esett, hogy egyik-másik tanyán már létesitenek iskolát, de miért nem létesitenek mindenütt, a hol ennek szüksége fennforog. Ugyan az ország melyik városa teljesitse legszorosabban a legnagyobb magyar azon intelmét, ha nem a kálvinista Róma, hogy : Gazdagitsd és tanitsd a magyart. Mire vár a város és mire várnak a felekezetek ? Arra, hogy azaz 1313 növendék még szaporodjék. Vagy még több vegyes bizottságot kell kiküldeni és több száz ülést tartani, hogy az égető közmüvelődési szükséget orvosolják ?

---

ket, mert a gyülekezetben sok volt a süket, és az öregszemü. Az első versszaknál ujabb és ujabb köszörületlen hangok vágtak az énekbe, mely igy következik:

Egy hiv halála Istennél drága!
Hosszu öröm, Bánat után
Csendes béke Küzdés után
Lesz a jutalma, Lesz a jutalma.

Egy hiv halála, Küzdelme zárja!
Fájdalom, bu és minden nyomor,
Véget ér e Szunyadáskor
Igy lesz halála Küzdelme zárja.

Egy hiv halála, Lelke nyugalma!
Mint egy fáradt, Ki elszunnyadt
Nyugszik sirja Hantja alatt
Már őt angyala Mennyekbe hozzá!

Egy hiv halála, Ut a magasba!
Hogy szenvedés És harcz után
Pihenjen az Urnak jobbján
S legyen halála, Béke világa!

Egy hiv halála! Lelke nyugalma!
S ha elmult a Halál éje
Jön egy örök Tavasz fénye
S lészen halála Élet hajnala!

Ezután evangeliom olvasás következett. Ima végeztével a Siri ének 1. és 3. versét mondták el a Sion Hárfa 72. énekének hangján. A vörös haju atyafi két soronkint olvasta elő :

Menj szunnyadni s megpihenni
Te istenbe bizott sziv,
Némán fekszik tetemed itt
Végbaját aludni ki.

Aludj, drága Jézus juha,
Hü pásztorod lát téged
Utjaid megujulása
Örök üdvöt hoz néked.

A többiek utána mondták fáradt hangon áhitattal. Az öregebbek azonban, gyenge az emlékező tehetségük, a végső szavakat érthetetlenül ejtették ki.

Az őszi napfény beragyogott az alacsony ablakokon, megvilágitotta az áhitatos arczokat a csupasz fehér falakon pedig a meghajlott fejek árnyékai lebegtek. Árnyék árnyék fölött mozgott, olykor egymásban merülve, olykor elmo ódva. Egyszerre kivált egy fej és utána fölnyult egy nő alakja a koporsó mellett. Paplógó Mihályné szállt fel ülőhelyéből. Már az ének közben többször elcsuklott a szava, bágyadt szeme alatt a ránczok meg-megremegtek. Most felállott és hosszan, fájdalmasan nézett a koporsóra, két karját kitárta és a mint odabukott a koporsó fekete deszkájára, sajátságos sirás buzogott föl a szivéből.

— Mihályom, édes jó Mihályom, még egyszer hadd lássam az arczod.

A hivők elrémülve rángatták vissza és csititgatták. A vörös haju ember komoly hangon intette :

— Ne sértsd meg az Urban megtértet sirásokkal, mely csak a hit erőtlenségének bizonysága.

De Paplógóné eltaszitotta magától az embereket :

— Mit tudjátok ti...

Az asszonyok körülfogták, csititgatták lenyomták a székre és kendőikkel száritgatták a könyeit, ugy, hogy Paplógóné fuldoklott :

— Eresszetek...Hej, nem tudjátok mit veszitettem.

Most a gyerekek is hangos sirásra fakadtak és a gyülekezet tagjai közül sokan egymás háta mögé bujva könyeket morzsolgattak szét a barázdás arczukon.

De ugyanekkor a vörös haju ember is megdöbbenéssel tapasztalta, hogy nem tudni hogyan egy köny hullott a bajuszára, és ugy csillogott ott, mint valami kis gyémántszem.

Rövid ima után sietve befejezték a szertartást és kivonultak az udvarra. A koporsót szekére tették két ványadt lovat befogtak elébe s megindultak a temető felé. Az atyafiak lehajtott fővel szótlanul baktattak az utközepén olyan komoran, mintha valamely nagy suly alatt görnyedeznének. A szivök volt olyan nehéz attól, hogy erőszakosan elfojtották a természetes indulatot. A borus arczok fölött elszomorodott, beborult az őszi ég. Gyenge felszél járt, és az akáczok remegő ágairól a sárguló levelek, mint nehéz könyceseppek peregtek a földre...

Bizonyára nagyon pessimista debreczeni mondta, ha a mi varázsos hangu nagyharangunk egy napon megszólalna hatalmas érczelvén és a fülébe dörögné mindeneknek, a kiket illet, hogy atyámfiai ne vitatkozzatok olyan botrányosan sokáig és ne is késlekedjetek, mert ha minden tanitás nélkül parlagon hagytok annyi drága magyar elmét és szivet az majd helyrehozhatatlan veszteség lesz és lelki keserüségére lészen majd ezen jeles, nagyvárosnak, akkor talán fölneszelnének, nem sulyos gondjaikból, hanem hagyományos gondnélküli állapotjukból és a fölbuzdult kötelességérzet olyan kitartásra ösztökélné az illetékeseket, hogy vállvetett erővel kielégitenék a kultura kis éhes magyarjait kellő bel- és külterületi iskolával. Bizonyára nem könnyü munka lenne ez, de olyan hálás feladat volna, melyért dusan jutalmazna, a fáradtság eredményének elmaradhatatlan gyümölcse.

Ámde a nagy harang nélkül is megmozdul Debreczen szive Aminthogy már meg is mozdult. Azt mondja az ujság, hogy a népnevelésügyi bizottság javaslata Ebes, Szepes és Ondód puszták részére, tekintettel az ottani tanyák egymástól való nagy távolságára, egy vándortanitói állás rendszeresitését, a Bánkon pedig egy községi tanya épitését.

Hisszük, hogy a tanács is elfogadja ezt a javaslatot és abban reménykedünk, hogy a népnevelésügyi bizottság olyan mérvben él majd ehivatásának, hogy Debreczen népnevel sét a folyton felmerülő igényekhez fejleszti és keresni fogja s bizonyára meg is találja a módját, hogy kálvinista Rómójának földjén ne nőjjenek fel a gyermekek százával tudatlanságban.

Uriel.

SZINHÁZ.

* **A libapásztor.** Hosszu szünet után tegnap ujból élvezhettük L. *Komáromy* Mariska bájos hangját és eleven játékát. Komáromy az utóbbi időben betegeskedett, ugy hogy egy izben megszakitotta vendégjatékait, azután pedig, mikor ujból publikálta az igazgató fellépteit, az utolsó nap ugyancsak betegsége miatt lemondott Az igazgató ekkor a müsor összeállitása tekintetében a legnagyobb zavarban volt s a közönség részéről Komáromynak ezt a hirtelen visszalépését különfélekép kommentálták. Ugy látszik az igazgató is kétségeskedett kevéssé, mert most nem merte előre jelezni Komáromy felléptét, csak az utolsó nap, tegnapelőtt jött az nyilvánosságra. Talán ez az oka, hogy tegnap este oly kevesen voltak a szinházban. Ez azonban nem volt hatással Komáromy Mariskára. Forrai bájos s könnyed zenéjü. operettjében, a Libapásztorban lépett fel Minden egyes énekpartiját szépen, tiszta adta elő az ő édes, csengő oly kellemes hangján, mihez hozzájárult még az a kedves temperamentumos játék, mit e szerepében talán egyedül ő tud ugy produkálni, mint ahogy azt tegnap este bemutatta. A földszint s a kevés páholy közönsége jég hidegen viselkedett, ugy hogy az elismeréssel majdnem egész este az állóhely s a karzat adózott. *Kállay* Lujza pompásan előadott énekszámaival nagy hatást ért el. Kedves, pajzán játéka csak fokozta sikerét. Különösen igen jól sikerült énekszámainak azon része, amelyet partnere, és a zenekartól mintegy függetlenül kell megénekelnie, és amelyet a laikusok hibának is magyarázhatnak, holott itt árulja el hogy tanult énekesnő. Belépésekor és énekszámai után a közönség tapsaival jutalmazta. *Serfőzy* Zseninél napról-napra a haladás jelét látjuk. Csengő sopránjával most már jól kezd bánni s énekszámait élvezhetővé tudja tenni. A második felvonásban előforduló duettben *Kállay* Lujza és *Serfőzy* arattak zajos tapsokat. *Kiss* Irén diserét, finom alakitása müvészi szinvonalon állott. Különben Kiss Iréntől megszoktuk már, hogy szerepét figyelemreméltóan s gondosan dolgozza ki s annak minden egyes hüen s igazán megtudja játszani. *Locsarekné*, *Sziklay*, *Szentes*, *Rubos* pompás játékukkal derültséget keltettek. A karok ellen sem emelhető kifogás. (*l j.*)

— **A páros bérlők panaszos kérése.** Különös véletlen folytán a páros bérlők a *mostani szini szezonban* határozottan kevesebb jobb darabban részerülnek, mint a páratlan bérlők. Éppen ezen okból méltányoljuk a páros bérlők közül hozzánk intézett felszólaláit. Az is a panaszuk, hogy mig a L. *Komáromy* Mariska vendégszereplése alkalmából most a páratlan bérlők két előadásban gyönyörködhetnek a müvésznő játékában, addig a páros bérlőknek csak egy jut a négyből. Erre azonban megjegyezzük, hogy a hozzánk érkezett panasz esuttal téves, mert ma a páratlan s miután holnap bérletszünetben megy az „Igmándi kis pap“ igy hetfőn a páros bérlők javára esik Komáromy Mariska fellépte.

* **L. Komáromy Mariska vendégszereplése.** A *Reggeli Ujság* mai számában azt irja, hogy a *Libapásztor* előadásán nem volt telt ház, minek oka nevezett laptársunk szerint abban keresendő, hogy az érdeklődés hanyatlott a nagy müvésznő iránt. Mi ez utóbbi feltevést nam osztjuk, hanem a kevéssé telt ház azt juttatja eszünkbe, hogy a folytonos darabváltoztatás idegeniti el a közönséget. Ennek azonban nem oka se a müvésznő, ki sajnálatunkra beteg volt, sem az igazgató, kinek feje eléggé fő a betegeskedések miatt. Már több alkalommal történt, hogy a vidék beözönlött *L. Komáromy Mariska* vendégszereplésére s mikor utat, fáradtságot és költséget megtéve Debreczenbe érkezett, csalódott, mert a müvésznő nem lépett fel betegsége miatt.

NAPI HIREK.

— **Istentiszteletek.** Holnap vasárnap, február 6-án városunk különböző templomaiban a következő istentiszteletek lesznek: a nagytemplomban Csutoros Albert segéd lelkész. A kistemplomban Bélteky Lajos s. lelkész. Az ispotály templomban Mitrovics Gyula lelkész. A Kossuth-utczai templomban Kovács Ferencz h. tanár. A szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár. A róm. kath. templomban 7 órakor Kovács Márk. 8 órakor egy piarista tanár. 9 órakor Dr. Wolafka Nándor cz. püspök szent beszédet Molnár Kálmán tart egyketted 12 órakor misézik Molnár Kálmán. Délután Litánia: tartja Molnár Kálmán Rózsafüzér ájtatosságot és ker. tanitást dr. Wolafka Nándor v. püspök végzi. Az ág. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

— **A kultura ünnepe.** Szép napok lesznek azok, midőn Debreczen az „iskolák városa“ a vendégszeretet hozsánnáival üdvözli falai között a magyarországi középiskolák ifjuságának tanitómestereit, az országos középiskolai tanáregyesület tiszteletreméltó tudós tagjait, akik a nyáron — hihetőleg augusztus első napjaiban Debreczen város közönségének meghivása folytán a magyar kultura eme fényes multu, nagy jövőjü góczpontjában tartják vándor közgyülésüket. A különböző tanártestületeket egyesitő debreczeni tanári kör és a városi hatóság képviselőiből alakult előkészitő bizottság immár a cselekvés terére lépett s tegnap d. u. tartotta első értekezletét a városházán Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnöklése mellett.

Jelen voltak: Komlóssy Arthur, Ábrahám László, Roncsik Lajos, Oláh Károly, Szabó József, Stahl Géza, Szabó Kálmán jegyző, a város, — Dóczy Imre, Fazekas Sándor, dr. Kardos Albert a tanári kör képviseletében, továbbá a városi közgyülés által felkért Géresi Kálmán tankerületi főigazgató.

Az értekezlet hosszabb eszmecsere után főbb vonásokban megállapitotta a további teendőket, alkalmazkodván az illusztris vendégeknek az előreláthatólag három napig tartó itten való időzéséhez, amelyből két napot az ülések és a város látnivalóinak megtekintése, egyet pedig, az utólsót a hortobágyi kirándulás vesz majd igénybe. Mindenekelőtt kimondotta a bizottság, hogy a helyi társadalmat minél szélesebb rétegeiben belevonja a vendéglátás hazafias kedves terheinek viselésébe. E végből megbizta Oláh Károlyt, Harmath Gergelyt és Stáhl Gézát, hogy a nagy rendező bizottság kiegészitésére nézve javaslatot adjanak; a helybeli négy hitfelekezet és a kollégium előljáróságait pedig megkeresi, hogy a vendégek méltó ellátásához anyagi és erkölcsi támogatást nyujtsanak. — Az értekezlet tetszéssel fogadta a tanári kör azon inditványát, hogy a vendégek tájékoztatása végett ez alkalomból a városról kalauz szerkesztessék, amely a város térképével is bővittessék. Egy ilyen kisebb alaku térképre különben is már régóta szükség van. A tájékoztató füzet szerkesztő bizottságának tagjai Géresi Kálmán, Dóczy Imre, Fazekas Sándor, Cserhalmy József, Sinka Sándor, aki a megirására vállalkozott, továbbá Komlóssy Arthur, Stahl Géza és Zoltai Lajos. A tanárgyülés tagjai valószinüleg elfogadják a keleti Kárpát-egyesület meghivását és Debreczenből kirándulnak Nagy-Bányára.

— **A tanfelügyelő betegsége.** Csánky Viktor dr. Hajduvármegye kir. tanfelügyelője, — mint benső részvéttel halljuk, — tüdőgyuladásban betegen fekszik.

— **Presbiteri közgyülés.** A debreczeni ev. református egyház presbiteriuma folyó év február 6-án délelőtt tiz órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Az ülés tárgyai: Az uj presbiterek felesketése, szakbizottsági elnökök és tagok választása, folyó ügyek.

— **Nagy vivóverseny.** Február 27-én tartják meg — mint értesülünk — a debreczeni nagy vivó-versenyt, mely február 3-áról Kónyai *Kiss* Albert betegsége miatt elmaradt. Ez a vivóverseny tulajdonképp revanche lesz, melyet a miskolczi versenyen győztes id. Szigeti *Benedek* Gyula ad akkori partnereinek, *Anazuti*, *Szepessy* László és Kónyai *Kiss* Albert vivómestereknek. A versenyen különben számos kiváló amateur, ugy helybeli, mint vidékiek fognak részt venni. A vivóverseny a tornacsarnok nagytermében tartatik. Jelentkezéseket a mester nagypéterfia-utczai lakásán fogad.

— **Tanácsülés.** Ma délután tanácsülés volt a városháza nagytermében, *Simonffy* Imre kir. tanácsos, polgármester elnöklése alatt, melyen folyó ügyeket intéztek el.

— **A „debreczeni dalegylet“** pártoló tagjai értesittetnek, hogy a dalárda délvidéki utjának leirását tartalmazó müvet 40 krért megszerezhetik: *Krasznai* Ferencz titkárnál a „Hungária“ épületben vagy *Péter* Gábor jegyzőnél a vásárfelügyelői hivatalban, vagy *Bárdos* Géza pénztárosnál a „*Közgazdasági bank*“ helyiségében.

— **Adomány a népkonyha javára.** G T. ur 1 forintot küldött lapunk kiadóhivatalához a népkonyha javára. Az adományt a kiadóhivatal eljuttatja rendelkezési helyére.

— **Sótahangverseny a Margit-fürdőben.** A Margit-fürdőben holnap, február 6-án délután négy órától esti hat óráig a katonazenekar játszik. A müsor a következő: 1. „Stradella“ Nyitány Flotowtól. 2. „Méerleuchten“, keringő Zichrertől. 3. Magyar változatok kürtre Rosenkranstól. 4. Vig diákok. Polka fr. Krausetől. Szünet: 5. Norma, Nyitány Bellinitől. 6. Farsangi gyermekek, keringő Ziehrertől. Vig induló album Komzáktól. 8. Keresztül a világon, gyors polka Krausetől.

— **Urasan.** Az egyik czigánybandát falura vitték, hogy a lakodalomban ébren tartsa a jó kedvet.

Utközben csipős szél verte őket, de keményen.

A keresztutnál három didergő vályogossal találkoznak.

Rá se néznek a vérükre, pedig majd megveszi őket a hajnali hideg.

— Atyámfia, vegyetek fé a szekirre, rimánkodik a dádé.

— Hess — kódisok, riasztgatja őket az apró klarinétos.

— Terjék össze a hegedütök, átkozódik az öreg vályogos.

A primás csak ránéz, nagy boszusággal, dühösen. Hamarosan szót sem talál, de aztán sokára oda vágja nekik:

— Czoki, te — czigány . . .

— **A nőipariskola köréből.** A nőipariskola felügyelő bizottsága ma délután 3 órakor ülést tartott, melyről lapunk hétfői számában számolunk be olvasóinknak.

x Magas vendége volt a napokban a fiumei csokoládégyár fényesen berendezett abbaziai fióküzletének. A hires fürdőhelyen időző Auguszta főherczegnő szerencséltette meg látogatásával az üzletet, aki a legnagyobb megelégedését fejezte ki a gyártmányok s az üzlet ragyogó berendezése fölött. A magas vendég nagyobb bevásárlást is tett a gyár czikkeiből, amelyeknek minőségéről ismételten a legmelegebb elismerés hangján nyilatkozott.

Nyul szerelem.

— Sámsoni történet. —

Hogy roggyik rátok az Ég! ezen jó kivánsággal ébredt fel egy sámsoni nyul február elsején, mikor a vadászokra gondolt.

Miután már a hatodik gyenge hajtását rágicsálja ez évben az országut melletti ákácz bokornak, fájdalommal gondol vissza arra a január eleji körvadászatra, amelyről emlékül két darab serétet hord az irhájába, és szomoruan gondol arra, hogy a kocza puskás ezen hibás lövése lesz az oka, ha holta után még csak köcsög kalapot sem csinálnak a bőréből, hogy legalább akkor nyomhatná a németnek a fejét, amért egyik nem elég, hogy német! hanem még hozzá barát német a puskaport feltalálta.

Most lőj ha mersz! gondolá magában és főhadi szállását áttette a falu alá, az ország ut mellé, gondolván hogy ott még a lesi puskások sem mernek már a tilos időben lövöldözni.

És neki indult a hadi szállás áthelyezésének, még egyszer meglapult a kérges szántásban kapart régi fekhelyében, és baktatott a falu felé.

A tiszteletes ur herését nézte ki uj birodalma teréül ugy gondolkozott, hogy hiszen a tiszteletes ur még nincs itt, még nincsenek se lovai, se tehenei mert még ott pengeti a lantot a nagy templomos városban, tehát a herét későn kezdi vágatni, azalatt fel nevelheti ez évi szerelmének első gyümölcseit a kis mucz muczokat, azután meg ő is most nősült tudja hogy mi az az édes családi fészek, tehát ha majd ki ki sétál a herésbe nem fogja bántani az ő nagy fülü iczi piczi kis ártatlan magzatait.

Az is igaz, hogy amilyen erős ember a tiszteletes ur jobb szeretné, ha ő is nubiai párduczokat szülne, ha már az nem tud szülni gyáva nyulat, de hát mit csináljon ha tőle meg csak nyul telik, épugy mint amattól csak párducz.

Azután duzzogva rágja a száraz here levelet és haragszik a költőre, aki a nyulat a párduczos versében gyávának nevezi, igaza van a költőnek kogy február elsejéig gyávák, de azután olyan bátrak, hogy csak a kutyától félnek, de ne feledjék el a költők sem, hogy nem mindegyik Petőfi, aki ott esett el a harczmezőn, de tartanának csak körvadászatot a költőkre és lövöldözne rájuk annyi puskás, mint ő reá már öt télen keresztül, szeretné látni hogy nem szaladnának-e a költők is mint a nyulak? Amint hogy látásból ismertek is költőt, aki jó futó.

Eközben egy négy levelü lóherébe harapott! Hah ez jelent valamit, és megeredtek a könnyei és záporként hullottak a száraz avarra.

Vissza gondolt tavalyi szerelmére, elgondolta, hogy mily édes szerelemmel telt szivvel cziczázott tavaly még azzal a deli szép nyul fival, aki hü volt hozzá az utolsó pillanatáig, hogy követte őt a legnagyobb veszedelemben, és ott esett el, tőle öt lépésnyire a január 30-iki körvadászaton hármat bukfenczezve, amint a serét fejbe találta, és neki még ideje sem volt megkönnyezni őt, mert kinek jutna eszébe megsiratni kedvesét a serét zápor között?

Eszébe jutott a tavalyi idyll mikor boldogult férje és ma már ismeretlen számu és tartózkodásu gyermekeinek édes apja szembe ült vele, összedukták orrukat és egy párszor megkerülte őt, ő pedig negédesen osztogatta neki a pofleveseket, haragot szinlelve, nagyokat dobbantott lábával a földön és mire a nap első sugarai bearanyozták a sámsoni határt ő igy sóhajtott fel az Ember tragédiája Évájával hogy: Anyának érzem ó Ádám magam!

Az az édes nyulfi tépte le fejéről a myrthus koszorut, és óh fájdalom! az boritá most fejére az özvegyi fátyolt.

Eközben a nap végleg nyugovóra szált, és a hold rezgő sugarai ezüstözték be az enyhe időjárás által fejlődött pára által bevont sárga füszálak ezreit.

Letörülve könnyeit felült, és körülnézett a síkon, távolról egy pont tünt fel, amely mindig közelebb és közelebb jött hozzá végre kivette egy nyul határozott vonalait.

Látta, hogy nem bánatos nővel, hanem egy talán csak lovag kalandot szomjazó urfival van dolga.

A jövevény illő távolban leült és szimatolva tolta előre nedves orrát, amely hevesen mozgott és füle lapátjának egyikét hátra másikát előre mozgatva miután meggyőződött, hogy közel s távolban semmi nesz határozott ugrásokkal közelgett a nő felé.

Megálj lovag!
Ne bántsd e gyász lakot
Szentségtörő vágyad ismerem,
Vakmerőségednek halál az ára
Annyit mondhatok.

Ur: Gyászos nő üdv neked
Szerelmem tiszta mint holdsugár,
Rég lobog szerelmem szent tüze
De téged frigyed más nyulhoz csatolt,
Férjed halálát én is fájlalom
Fogadj el hitvesül hü férjed leszek.

Nő: Ugy vélem csalódtam benned én,
Jer közelebb
A léleknek tükre a szem legyen,
Ah mi szép, mily kedves kis nyul pófa
Ha gyürüt cserélsz ugy
Hitvesed leszek.

Ur: Itt a gyürü szivemnek muczija
Polgármesterünk a hold legyen
S hogy megkötöttük a frigyet jelül
Kaparjunk együtt egy tágas fekhelyet.

Mire a nap égő korongja vörösre festi a láthatárt, az özvegy nyul tovább kaparta a fekvő helyét, hogy marcziusba hat kis nyulacskának is helye legyen.

És ez a pap földjén történt.

J . . ő.

Gyilkossági kisérlet és öngyilkosság.

— Saját tudósitónktól. —

Debreczen, február 4.

Tegnap este revolverlövések zaja riasztotta fel Kisuj-utcza békés lakosságát. Egy magával meghasonlott, elzüllött ember háromszor rálőtt egy asszonyra, majd elmenekült s mikor éjjeli bolyongásai közben öntudatra ébredt, megborzadva véres cselekedetétől és félve a büntetéstől, kiment az országutra s felakasztotta magát.

A helyszinén megjelent tudósitónk a következőkben számol be az eset részleteiről:

Kiss Ferencz negyven éves, nőtlen asztalos segéd két hónap óta lakott már *Zsadányi* Istvánnénál, de házbért ez idő alatt egyszer sem fizetett.

A háziasszony többször sürgette, de a nagy szegénységben sinlődő ember nem fizetett. Tegnap este különösen éles hangon követelte Zsadányi Istvánné, hogy vagy fizessen, vagy költözzék ki.

A szóváltás mind hevesebbé lett, minek következménye az lett, hogy a dühbe jött asszony egy, a földről felragadt marék sárt Kiss Ferencznek az arczába vágott.

Kiss Ferencz erre bement a mühelyébe s betette az ajtót, hogy ne hallja a háziasszony szitkozódásait. Zsadányi Istvánné azonban nem hagyta abba, hanem az egyik ablakot betörve azon keresztül kiabált. Ez oly dühbe hozta *Kiss* Ferenczet, hogy megfeledkezve magáról, előkapta revolverét s kilépvén az ajtón *kétszer rálőtt Zsadányi Istvánnéra.*

Ez a két lövés azonban nem talált s az asszony sikoltozva menekült szobájába, miközben *Kiss* Ferencz üldözőbe vette s utólérve *közvetlen közelből még-egyszer rálőtt.* A golyó a jobb vállát surolta csupán és csekély, rövid idő alatt begyógyuló sebet ejtett.

Kiss Ferencz ezután elmenekült.

A rendőrség két emberét elrejtette a háznál s széleskörü intézkedéseket tett Kiss Ferenez kézrekeritésére, ki eltünt. A házbeliek véleménye szerint Kiss Ferenez alkalmasint öngyilkos lett, mert ebbeli szándékát már többször emlitette, s a revolvert is azért vette.

Kiss Ferenczet egész éjjel kereste a rendőrség. Reggel felé meg is találták, de holtan. A Miklós-utcza végén az árok melletti fára akasztotta föl magát. Az öngyilkosság hajnalban történhetett, de a holttestet csak reggel felé találták meg.

Zsebében megtalálták a revolvert is, melyben még három töltény volt s egy papirdarabon a következő czeruzával irott sorokat:

Nevem Kiss Ferencz asztalos Kisuj-uteza 1745 sz. a. Debreczenben.

Ezen a világon nem volt kedvem lenni betegségem miatt.

Az öngyilkos hulláját a közkórházba szállitották.

Kiadó és laptulajdonos:
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**
Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Wannieck Frigyes és Társa

gépgyára, vas és **rézöntődéje**

Brünnben (Morvaország).

Ajánlja 1041 52—14

göztégla és cementtelepek tejes berendezését.

Állandó kiállitás téglagépekben.

Képes árjegyzék ingyen.

Több mint 900 telep berendezve.

Mellbetegség

ugymint köhögés a *légzőszervek* mindennemü hurutos betegségénél, nemkülönben a *torok, tüdő,* továbbá *lélegzetnehézségek, keskenymellüség, asthma, elnyálkásodás, hökhurut fojtóköh, rekedtség, csiklandozás a torokban'* — fejlődő *tuberculosis* a leggyorsabban és legbiztosabban távolittatnak el a már évek óta legjobb hirnévnek örvendő, orvosi előirás szerint készitett és orvosok által ajánlott: Szt.-György teával, 1 csomag 50 kr. és a hozzá tartozó szent-György hurut-por 1 doboz 50 kr, pontos orvosi használati utasitással együtt. Kevesebb mint két csomag nem küldetik szét.

Eredmény pár nappal a használat után észlelhető.

Csomagolás és szállitó levélért 20 krral több fizetendő. A pénz előleges beküldése (postautalványon) megkivántatik Megrendelések csak egyenesen a *szt.-György gyógyszertárból Bécs V./2. Wimmer-gasse 33.*

Kérem a hirdetést kivágni és eltenni.

Árverési hirdetmény.

A Takarék- és hitelintézet debreczeni részvénytársaságnál 2703. 2919. 3170. tétel számok alatt elzálogositott, de ki nem váltott zálogtárgyak az általam folyó alólirott évi **február hó 11-ik napján délután 3 órakor** a Bank Csapó-utczai emeleti irodájában tartandó árverésen azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni, melyárverésre a venni szándékozók meghivatnak.

Debreczen, 1898. évi január hó 31.

Nánássy László
kir. közjegyző.

HOMOKI SZŐLŐTELEPITŐKNEK IGEN FONTOS.

A czég 16 év óta áll fenn s most már az országon kivül is elterjedt a hire, amenyben ma már sok nemes és vadoncz csemetét szállit Horvát-Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Fels-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 700,000 drb; vadoncz-állománya 10 millió. A czég évenként 4500—5000 rendelőnek küld szállitmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s igy az főként a **homoki szőlőtelepitőknek kincses háza** azért, mert mint tudva van a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen ugy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodásu vagy tulságosan kövéritett talajban állittatik elő. A gyümölcsfajok boldogult **Bereczki Máté** mezőkovácsházi hirneves telepéről valók. **Ugy magasdereku, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, őszi-baracz, kajszin-baracz, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből.** Az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerü, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4—5 éves igen erős koronás sorfák darabja 40—50 kr. Nagybani vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblaürités folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségü csemeték is kaphatók, erősség szerint 2—5—7—10 15 krért, melyek gazdag gyökérzetüknél fogva főként nagybani telepitésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségü csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt czégnél. A gazdag gyökérzetü vadonczok 1000-e azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frtig terjed. Nagyobb vételnél 5—10—15 százalék engedmény. — Levél czim:

Unghváry László gyümölcsfa-iskolája **Czegléden.**

Tessék árjegyzéket kérni!

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget „**Horgony**" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállitók, **Rudolstadt** (Thüringia).

A legfinomabb egészségtani

párisi gummiárukat

ajánl gyógyászati és sebészeti czélokra, az 1866-ik év óta fennálló gummiáru-gyár

Schmeidler J. N.

cs. és kir. udvari szállitó

Bécs, VII. Stiftgasse No. 19.

Árjegyzék ingyen. Küldemény titoktartás mellett. 1011

Uj találmány! Urak figyelmébe!
Szabadalmazva az összes államokban.

Kártyajáték-számjelző tábla

Kávések és kaszinók figyelmébe!

A kártyajáték-számjelző tábla 12 négyszög czm. nagyságu, emaillirozott, csinos kiállitásu. Pótolja a krétát, mely a kártyát rongálja és a kezet piszkitja. Könnyen kezelhető. Tartli és Piquet-játék kedvelők kérjék kávéházban, kaszinókban a kártyajáték-számjelző táblát. A kártyajáték-számjelző tábla megóvja a ruhát is a bepiszkitástól. „Illusztrált prospektust dijmentesen küldök." Két darab az az egy pár kártyajáték-számjelző tábla ára 3 frt használati utasitással együtt. — Csomagolás 10 kr. — Megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett eszközöltetnek.

Nagy István

a szab. kártyajáték-számjelző tábla feltalálója és elárusitója,

Budapest, VII. Csömöri-ut 69. szám.

Főraktár Budapesten: Kertész Tódornál Kristóftér. — Vidéki elárusitásra főraktáros kerestetik

1898. november hó 1-től

Piacz-utczai 1829. számu házunknál a főpostával szemben

két bolthelyiség kiadó.

Debreczeni ipar- és kereskedelmi-bank.

14926. sz.
1897. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a derecskei takarékpénztár végrehajtatónak Kelemen Ferencz és neje végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a debr. kir. törvényszék (a debreczeni kir. járásbiróság) területén levő, Mike-Pércsen fekvő a m.-pércsi 978. sz. tjkvi A. I. 622/1, 809/1, 1084/4, 1197/4, 1410/1, 1574/1, hrsz. alatt foglalt ingatlanokra 660 frtban, a m.-pércsi 1066. sz. tjkvben A I. 83,838/b, 999/a, 1264/a, 1353/a, 1603/b hrsz. alatt foglalt ingatlanokra 1230 frtban, megállapitott kikiáltási árban a debreczeni első takarékpénztár által tett utóajánlat folytán az ujabb árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1898. évi február hó 28-ik napján délelőtt 9 órakor** Mike-Péres községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 66 forintot, illetve 132 forintot készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1897. évi deczember hó 31-én.

Nagy Károly,
kir. táblai biró.

90—1—1

Meghivás.

Az „Alföldi takarékpénztár részvénytársaság" Debreczenben.

XXV-dik évi rendes közgyülését

1898. február hó 13-án délelőtti 10 órakor

saját irodahelyiségében tarja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

A igazgatóság jelentése az intézet irodájában 1898. február hó 1-től az érdekeltek által megtekinthető.

Tanácskozás tárgyai:

1. Igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A zárszámadás beterjesztése és a nyereség felosztása iránti intézkedés.
4. Három igazatósági tag választása.
5. A felügyelő-bizottság három rendes és két póttag választása.

Az igazgatóság.

Kitüntetések:

Lipcsei szakács mü kiállitás 1887. I. o. bronzérem.

Hanoveri szakács mü kiállitás 1891. ezüst érem.

Berlin 1887. arany érem.

Pécs általános kiállitás 1888. legnagyobb kitüntetés állami ezüst érem.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **kiváló finom gyártmányu**

Oroszy Dessert Confekt czukorkák

melyek kitünőségük folytán ugy Magyarország nagyobb városaiban mint külföldön, nevezetesen Berlin, Drezda, Manheim, Augsburg, Baden-Baden, stb. városok első csemege üzleteibe és czukrászdáiba szállittatnak,

Debreczenben egyedül

***Csanak József* ur**

csemege üzletében kapható.

Teljes tisztelettel ***Oroszy Sándor***

udvari czukrász Pécsett.

SÜTEMÉNY KÜLÖNLEGESSÉGEK.

A titok, mely által minden hölgy szépségét fokozhatja, és a legmagasabb korig fentarthatja, eme három szerben rejlik:

Rózsa arczkenőcs
Mohrózsa szappan
Rózsa kézfinomitó

Eme kitünő szer hatása a legrövidebb idő alatt oly szembeötlően nyilvánul, hogy az eredmény bámulatba ejt és összehasonlitva más drága präparatumokkal, melyekkel hangzatos, exotikus nevek alatt és nagy áron ajánlva, mindennap a lapokban találhozhatunk, csalhatatlan szereink valóban olcsók.

A rózsa arczkenőcs hatása igazán meglepő. Nem zsíroz, nem avasodik, mint más hasonló készitmény; épen zsirtalanságánál fogva nappal is használható és teljesen ártalmatlan. Az arczbőr sima, fehér, ruganyos lesz tőle, bársonyos puhaságot, bájt kölcsönöz az arcznak. Egy tégely 1 kor.

Szappan. A szépségnek, az arcz üdeségének ártalmára szolgál a rossz szappan, az t. i., a mely savakat tartalmaz, mivel annak hatása fölöttébb kártékony. Ha csak nehány napig közönséges mandula avagy kokusz szappannal mosdunk, azonnal észrevesszük, hogy tőle az arcz mennyire érdessé lett.

Moh-Rózsa szappanunkat ajánljuk, mint a pipere-chemia legjobb termékét. Ára 30 kr.

A kéz van leginkább kitéve mindenféle bántalomnak, egyszer a nap lesüti, máskor a szél kifujja és kicserepesedik, ismét kerti vagy egyéb munka után kivörösödik; erre legjobb a **Rózsa kézfinomitó,** a mely a használat után pár percz mulva az emlitett bajokat teljesen megszünteti. Ára 40 kr.

Sudarium. Alig kellemetlenebb valami az izzadásnál ugy magára, az illetőre, mint a körülötte levőkre. E bajon segit **Sudarium** készitményünk, mely egy-két nap alatt az izzadást, bármily nagyfoku volt is az, teljesen megszünteti.

Kéz-, láb-, hónalj-, arczizzadás ellen megbecsülhetetlen a **Sudarium**. Ára 50 kř.

Kapható:

Francsis és Jóna

droguériájában, Debreczen, Kossuth-u. 3. sz.

A Mauthner-féle hirneves konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjegygyel

valamennyi nagyobb

füszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

☞ A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** czég csakis **olyan csomagoknál** vállal teljes jótállást egészen **friss** és **valódi** magvakért, a mely csomagok **ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel** jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

Nem nagy krach!

hanem solid alapon azon helyzetben vagyok következő 56 darabból álló Britania-ezüst-Garniturát elképzelhetlen olcsó árért, csak **6.60** frt mindenkinek eladhatni.

6 drb. legfinomabb Britania asztali kés valódi [angol pengével
6 amerikai Britania ezüst villát egy drbból,
6 „ „ „ evőkanalat,
12 „ „ „ kávéskanalat,
1 „ „ „ levesmerőt,
1 „ „ „ tejmerőt,
2 „ „ „ tojás serleget,
6 angol „ kiszolgáló és alsótálczát,
2 igen hatásos gyertyatartót,
1 tea szűrőt,
1 legfinomabb Britannia czukorpörzőt
3 „ gyümölcs-kést porczellán nyéllel,
3 „ „ villát „ „
6 Victoria alsótálczát.

56 drb. összesen csak frt **6.60**.

Abban a helyzetben vagyok, hogy mind az **56** darabot frt. **6.60** árért eladhatom. A Britannia ezüst fehér fém, mely az ezüst szint 25 évig megtartja, melyért jótállunk, annak bizonyitékául, hogy ezen hirdetés teljes igazságon alapszik, adjuk a következő

Nyilvános nyilatkozatot:

Ha a beküldött Britannia-ezüst-Garnitura nem felel meg, a befizetett összeg haladéktalanul visszaküldetik. Aki csak valahogy használhatja, az rendelje meg ezen gyönyörű garniturát, mely mint

házassági- és ünnepi ajándék

kiválóan alkalmas, ép ugy szálloda, vendéglő és háztartásoknál.

Egyedül kapható

Rix kiviteli áruházában

a tanitóház-egyesület szállitója stb. bejegyzett czég 30 év óta.

Bécs, II/2, Praterstrasse 16.

Szétküldés vidékre utánvét mellett, vagy az összeg előlegos beküldése ellenében.

Ehez tisztitó por 10 kr.

Valódi csak védjegygyel.

Számos elismerő levelek rendelkezésre állanak.

Óvás! A másfelől hirdetett 44 darab evőeszköz nálunk csak 5 frtba kerül, de nem ajánljuk.

BRITANIA-SILBER

Százezrei a családoknak iszszák előszeretettel naponta a

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávét.

Mentes a babkávénak egészségre ártalmas alkatrészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át felnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkitünőbb pótléka a babkávénak, valamint ajánlásra legmeltóbb vegyüléke is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosságra, a valódi „Kathreiner“-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Óvás az értéktelen utánzatoktól.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1897.